

POESIA TROBADORESCA DEL SEGLE XII AL SEGLE XXI

· Llegeix aquestes dues cançons de Lluís Llach i del grup Sau. Després compareu-les amb els poemes de Berenguer de Palou i d'Alfons I el Cast.

LAURA

I avui que et puc fer una cançó
recordo quan vas arribar
amb el misteri dels senzills,
els ulls inquiets, el cos altiu.
Amb la rialla dels teus dits
vares omplir els meus acords
amb cada nota del teu nom, Laura.
M'és tan difícil recordar
quants escenaris han sentit
la nostra angoixa per l'avui,
la nostra joia pel demà.
A casa, enmig de tants companys,
o a un trist exili mar enllà
mai no ha mancat el teu alè, Laura.
I si l'atzar et porta lluny
que els déus et guardin el camí,
que t'acompanyin els ocells,
que t'acaronin els ocells,
que t'acaronin els estels.
I en un racó d'aquesta veu,
mentre la pugui fer sentir,
hi haurà amagat sempre el teu so,
Laura.

LLUÍS LLACH, *Campanades a morts*,
1977

BOIG PER TU

La terra on he escrit
“Nena, estic boig per tu”.
Em passo els dies
esperant la nit.
Com et puc estimar
si de mi estàs tan lluny
Servil i acabat,
boig per tu.

Sé molt bé
que des d'aquest bar
jo no puc arribar on ets tu.
Però dins la meva copa veig
reflexada la teva llum.
Me la beuré,
servil i acabat,
boig per tu.

Quan no hi siguis al matí,
les llàgrimes es perdran
entre la pluja que caurà avui.
Em quedaré atrapat,
ebri d'aquesta llum.
Servil i acabat,
boig per tu.

SAU, *Quina nit* (1990)

TANT M'ABELIS

Tant m'abelis jous et amors e chans,
et alegrier, deport e cortezia,
que·l mon non a ricor ni manentia
don mielhs d'aisso·m tengues per benanans;
doncs, sai hieu ben que midons ten les claus
de totz los bes qu'ieu aten ni esper,
e ren d'aiso sens lieys non puesc aver.

Sa grans valor e sos humils semblans,
son gen parlar e sa belha paria,
m'an fait anse voler sa senhoria
plus que d'autra qu'ieu vis pueis ni dabans;
e si·l sieu cors amoros e suaus,
en sa merce no·m denha retenir,
ja d'als Amors no·m pot far mon plazer.

Tant ai volgut sos bes e sos enants
e dezirat lieys a sa companhia
que ja no cre, si lonhar me'n volia,
que ja partir se'n pogues mos talans;
et s'ieu n'ai dic honor ni be ni laus,
no me'n fas ges per messongier tener,
qu'ab sa valor sap ben proar mon ver.

Belha dompna, corteza, benestants,
ab segur sen, ses blasme e ses folhia,
si tot no·us vey tan soven cum volria,
mos pessamens aleuja mos afans,
en que·m delieyt e·m sojorn e·m repaus;
e quan no·us puesc estiers dels huelhs vezer,
vey vos ades en pessan jorn e ser.

Sabetz per que no·m vir ni no·m balans
de vos amar, ma belha douss'amia?
Quar ja no·m cal doptar, si hie·us avia,
que mesclissetz falsia ni enjans;
per qu'ieu am mais, quar sol albirar n'aus
que vos puscatz a mos ops eschazer
qu'autra baizar, embrassar ni tener.

Doncs, s'ieu ja·m vey dins vostres bratz enclaus
si qu'ambeduy nos semblem d'un voler,
meravil me on poiria·l joy caber.

TANT M'AGRADA

Tant m'agrada el goig, l'amor i els cants,
i l'alegria, diversió i cortesia,
que el món no té riquesa ni prosperitat
que amb coses millors em tingués per afortunat,
doncs, ja sé bé que la meva dama té les claus
de tots els petons que pretenc i espero,
i res d'això sense ella puc tenir.

El seu gran valor i el seu discret posat,
el seu noble parlar i sa bella companyia,
m'hna fet sempre voler el seu senyoratge
més que cap altra hagi vist després o abans;
i si la seva persona amorosa i dolça,
per sa pietat no es digna a retenir-me,
ja d'altra cosa d'Amors no em pot acontentar.

Tant he desitjat els seus petons i prestigis,
i desitjat d'ella sa companyia
que ja no crec, si volgués apartar-me,
que la meva voluntat no podria partir;
i si jo no exalto ni honor ni elogis,
no em faci tenir per mentider,
que amb sa vàlua coneix la meva veritat.

Bella dona, cortesa, agradable,
amb judici cert, sense blasme i desmesura,
encara que no us vegi tant com jo voldria,
els meus pensaments alleugereixen la meva pena;
que em delecto i demano repòs;
i quan no puc veure'm en vós ulls,
sempre us veig amb el pensament dia i nit.

Sabeu que no em deixo ni dubto d'estimar-vos
del vostre amor, ma bella dolça amiga?
Perquè ja no em cal dubtar, si us posseís,
tot i que barregeassin falsedat i engany;
ja que estimo més, i només goso mirar de lluny
perquè vós pugueu arribar al meu profit
que no puc besar, abraçar ni tenir cap altra.

Per tant, si em veig esclau en vos braços
de manera que amb dos ens ajuntem en un voler,
em meravelló d'on l'estimació podrà cabre.

Alfons I el Cast

Per moltes maneres m'es datz
jois e deportz e solatz;
que per vergiers e per pratz
e per foillas e per flors,
e pel temps qu'es refrescatz
aug alegrar chantadors;
mas al meu chan neus ni glatz
no·m notz, ni m'ajuda estatz
ni res for Deus et amors.

E pero ges no·m desplatx
lo bels temps ni la clartatz
ni·l dous chans qu'aug pels plaissatz
dels auzels, ni la verdors,
qu'aissi·m sui al joi lassatz
ab una de las meillors;
en leis es sens e beutatz,
per qu'eu li don tot quan fatz,
e jois e pretz et honors.

En trop ricas voluntatz
s'es mos cors ab joi mesclatz;
mas no sai si s'es foudatz
o ardimens o paors
o grans sens amezuratz

o si s'es astre d'amors;
qu'anc de l'ora qu'eu fui natz
mais no·m destreis amistatz
ni·m senti mals ni dolors.

Tant mi destreing sa bontatz,
sa proez'e sa beutatz,
qu'eu n'am mais sofrir en patz
penas e dans e dolors,
que d'autra jauzens amatz
grans bes faitz e grans socors:
sos homs plevitz e juratz
serai ades, s'a leis platz,
davan totz autres segnors.

Quan mi membra dels comjatz
que pris de leis totz forsatz,
alegres sui et iratz,
qu'ab sospirs mesclatz de plors
me dis: "Bels amics, tornatz
per merce vas me de cors."
Per qu'eu tornarai viatz
vas leis, quar autr'embaissatz
no·m es deleitz ni sabors.

Alfons I el Cast

De moltes maneres se m'ha donat
goig i diversió i satisfacció:
que per jardins i prats
i per fullams i per flors,
i pel temps que ha refrescat
sento alegrar-se els ocells cantadors;
tanmateix al meu cant ni neus ni glaç
em mouen, ni m'ajuda l'estiu
ni res fora Déu i amors.

I tanmateix gens em desplaui
el bell temps i la claredat
ni el dolç cant que sento per la bardissa
dels ocells, ni la verdor
perquè estic lligat
a una de les millors;
en ella hi ha seny i bellesa,
per això li ofereixo tot el que faig,
i goigs i mèrits i honors.

En enormes voluntats
sóc jo amb el goig barrejat;
però no sé si és niciesa
o ardidesa o temor
o bon judici ben mesurat

o si això és l'estrella de l'amor;
perquè des que vaig néixer
l'amor no m'ha distret mai
ni he sentit penes ni dolors.

Tant m'afligeix la seva bondat,
sa proesa i sa bellesa,
que m'estimo més sofrir en pau
penes i danys i dolors,
que d'una altra essent estimat
amb grats beneficis i ajuts;
sóc home vassall i jurant
seré sempre, si a ella li plau,
davant els altres senyors.

Quan em recordo del comiat
que vaig prendre forçadament d'ella,
era alegre i irat,
ja amb sospirs barrejats en plor
em digué: "Estimat amic, torneu a mi
per pietat ràpidament".
Perquè tornaré aviat
cap a ella, ja que una altra ambaixada
no més delitosa ni agradable.